

ПОГОДЖЕНО
засідання педагогічної ради
протокол № 27 від 26.08.2022

ЗАТВЕРДЖУЮ
директор ЗСШ № 72
_____ Т.М.Усова
«26» серпня 2022

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА

**Запорізької спеціалізованої школи І-ІІІ ступенів № 72 з поглибленим
вивченням хімії та біології Запорізької міської ради Запорізької області
на 2022/2023 навчальний рік**

Запоріжжя
2022

Розділ І. Загальні положення

Типова освітня програма Запорізької спеціалізованої школи І-ІІІ ступенів з поглибленим вивченням хімії та біології Запорізької міської ради Запорізької області:

І ступеня (початкова освіта) (1-2 класи) розроблена на виконання Закону України «Про освіту», Державного стандарту початкової освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України № 87 від 21.02.2018, типових освітніх програм (наказ МОН України від 12.08.2022 № 743-22) під керівництвом О.Я. Савченко.

І ступеня (початкова освіта) (3-4 класи) розроблена на виконання Закону України «Про освіту», Державного стандарту початкової освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України № 87 від 21.02.2018, типових освітніх програм (наказ МОН України від 12.08.2022 № 743-22) під керівництвом О.Я. Савченко.

ІІ ступеня (базова загальна середня освіта) (5 класи) розроблена на виконання Закону України «Про освіту» та постанови Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2021 року № 898 «Про деякі питання державних стандартів повної загальної середньої освіти», типових освітніх програм затверджених наказом МОН від 19.02.2021 № 235 «Про затвердження типової освітньої програми для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти».

ІІ ступеня (базова загальна середня освіта) (6-9 класи) розроблена на виконання Закону України «Про освіту» та постанови Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 року № 1392 «Про затвердження Державного стандарту базової та повної загальної середньої освіти». Освітня програма закладу базової середньої освіти сформована на основі «Типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти ІІ ступеня», затвердженої наказом МОН від 20.04.2018 № 405.

Типова освітня програма Запорізької спеціалізованої школи І-ІІІ ступенів з поглибленим вивченням хімії та біології Запорізької міської ради Запорізької області (далі - Типова освітня програма) окреслює рекомендовані підходи до планування й організації закладом освіти єдиного комплексу освітніх компонентів для досягнення учнями обов'язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом початкової, базової та повної загальної середньої освіти (далі – Державний стандарт).

Типова освітня програма визначає:

загальний обсяг навчального навантаження, орієнтовну тривалість і можливі взаємозв'язки окремих предметів, факультативів, курсів за вибором тощо, зокрема, їх інтеграції, а також логічної послідовності їх вивчення, які на тепер подані в рамках навчального плану (додатки 1-7);

очікувані результати навчання учнів подані в рамках навчальних програм, перелік яких наведено в додатках 8-11;

рекомендовані форми організації освітнього процесу та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти;

вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за цією Типовою освітньою програмою.

Загальний обсяг навчального навантаження та орієнтовна тривалість і можливі взаємозв'язки освітніх галузей, предметів, дисциплін.

Загальний обсяг навчального навантаження для учнів:

1-х класів закладу загальної середньої освіти складає 805 годин/навчальний рік.

2-4-х класів закладу загальної середньої освіти складає 2695 годин/навчальний рік: для 2-х класів – 875 годин/навчальний рік, для 3-х класів – 910 годин/навчальний рік, для 4-х класів – 910 годин/навчальний рік.

5-9-х класів закладу загальної середньої освіти складає 5845 годин/навчальний рік: для 5-х класів – 1050 годин/навчальний рік, для 6-х класів – 1155 годин/навчальний рік, для 7-х класів – 1172,5 годин/навчальний рік, для 8-х класів – 1207,5 годин/навчальний рік, для 9-х класів – 1260 годин/навчальний рік.

Детальний розподіл навчального навантаження на тиждень окреслено у навчальному плані Запорізької спеціалізованої школи I-III ступенів з поглибленим вивченням хімії та біології Запорізької міської ради Запорізької області (далі – Навчальний план).

Навчальний план дає цілісне уявлення про зміст і структуру першого, другого та третього рівня освіти, встановлює погодинне співвідношення між окремими предметами за роками навчання, визначає гранично допустиме тижневе навантаження учнів. Передбачає реалізацію освітніх галузей Державного стандарту через окремі предмети. Охоплює інваріантну складову, сформовану на державному рівні, та варіативну складову.

Варіативна складова навчального плану закладу освіти враховує особливості організації освітнього процесу та індивідуальних освітніх потреб учнів, особливості регіону, рівень навчально-методичного та кадрового забезпечення закладу.

Варіативна складова навчального плану використовується на:

підсилення предметів інваріантної складової;

вивчення регіональних курсів;

запровадження факультативів, курсів за вибором, що розширюють обрану закладом освіти спеціалізацію, чи світоглядного спрямування;

індивідуальні заняття та консультації, для задоволення освітніх потреб учнів, вирівнювання їх досягнень, розвитку наскрізних умінь тощо.

Повноцінність освіти забезпечується реалізацією як інваріантної, так і варіативної складових, які фінансуються з бюджету.

Збереження здоров'я дітей належить до головних завдань закладу освіти. Тому формування навичок здорового способу життя та безпечної поведінки здійснюється не лише в рамках предметів "Фізична культура" та "Основи здоров'я", а інтегрується у змісті всіх предметів інваріантної та варіативної складових навчального плану.

Змістове наповнення предмета «Фізична культура» заклад освіти формує самостійно з варіативних модулів відповідно до статево-вікових особливостей учнів, їх інтересів, матеріально-технічної бази закладу освіти, кадрового забезпечення, регіональних та народних традицій

Навчальний план закладу реалізує зміст освіти залежно від біолого-хімічного профілю та профілю іноземної філології. При формуванні відповідного профілю навчання враховано освітні потреби учнів, регіональні особливості, кадрове забезпечення, матеріально-технічну базу тощо.

Зміст допрофільної підготовки реалізується системою окремих предметів і курсів:

- базові та вибірково-обов'язкові предмети, що вивчаються на рівні стандарту;
- предмети, що вивчаються на поглибленому рівні;
- курси за вибором, до яких належать факультативні курси.

Навчальний план Запорізької спеціалізованої школа I-III ступенів № 72 з поглибленим вивченням хімії та біології Запорізької міської ради Запорізької області складено:

- для 1-го, 2-А, 2-Б, 3-А, 3-Б, 4-А, 4-Б класів - за оновленою Типовою освітньою програмою закладів загальної середньої освіти I ступеню, затвердженою наказом Міністерства освіти і науки України від 12.08.2022 № 743-22 (розроблена під керівництвом Савченко О.Я.);
- для 5-А, 5-Б класів – за Типовою освітньою програмою для 5-9 класів затвердженою наказом МОН від 19.02.2021 № 235 (додаток 4).
- для 6-А, 7-А, 8-А, 9-А класів - за Типовою освітньою програмою закладів загальної середньої освіти II ступеню, затвердженою наказом Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018 № 405 (таблиці 1, 8);
- для 6-Б, 7-Б, 8-Б, 9-Б класів - за Типовою освітньою програмою закладів загальної середньої освіти II ступеню затвердженою наказом Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018 № 405 (таблиця 3);

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 року № 1392 "Про затвердження Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти" години фізичної культури не враховуються при визначенні гранично допустимого навантаження учнів.

Вивчення регіональних курсів забезпечується шляхом введення за рахунок варіативної складової в 6-А, 7-А, 8-А, 8-Б, 9-А класах предмету за вибором „Історія рідного краю“, а в 6-А, 7-А, 8-А, 9-А - „Екологія рідного краю“.

У класах з поглибленим вивченням окремих предметів (6-Б, 7-Б, 9-Б) у зв'язку з відсутністю годин варіативної складової вивчення регіональних курсів буде забезпечене шляхом засвоєння учнями змісту навчального матеріалу регіональних курсів у ході викладання предметів інваріантної складової („Історія рідного краю“ - в курсі „Історія України“; „Екологія рідного краю“ - в курсах „Природознавство“, „Географія“ та „Біологія“) під час вивчення на уроках місцевого матеріалу.

З метою створення передумов поглибленого вивчення окремих предметів, що в подальшому дасть можливість учням свідомо обрати профіль навчання, введено допрофільне навчання через факультативи у 5-7 класах: „Основи хімічних знань“ (6-А), „Цікава хімія“ (7-А), „Світ кімнатних рослин“ (6-А) та курси за вибором у 8-А класі: „Екологія рослин“, „Хімія і довкілля“.

Для допрофільної підготовки і поглибленого вивчення предметів у 8-А класі додаються 1,5 години біології, 2 години хімії, у 9-А класі – 1,5 години біології, 1,5 години хімії.

Для підсилення предметів інваріантної складової у 6-Б, 7-Б, 8-Б класах додається 1 година французької мови.

Образотворче та музичне мистецтво в 1-7 класах викладаються як окремі предмети.

Для недопущення перевантаження учнів 6-9 класів, за рішенням педагогічної ради, враховується їх навчання з відповідних предметів (модулів) (музика, фізична культура та ін.) у позашкільних закладах.

Гранична наповнюваність класів та тривалість уроків встановлюються відповідно до Закону України "Про загальну середню освіту".

Поділ класів на групи при вивченні окремих предметів здійснюється відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України від 20.02.2002 № 128 «Про затвердження Нормативів наповнюваності груп дошкільних навчальних закладів (ясел-садків) компенсуючого типу, класів спеціальних загальноосвітніх шкіл (шкіл-інтернатів), груп подовженого дня і виховних груп загальноосвітніх навчальних закладів усіх типів та Порядку поділу класів на групи при вивченні окремих предметів у загальноосвітніх навчальних закладах», зареєстрованого в Міністерстві юстиції України від 6 березня 2002 року за № 229/6517, із змінами, внесеними згідно з наказом Міністерства освіти № 572 від 09.10.2002, наказом Міністерства освіти і науки молоді та спорт у № 921 від 17.08.2012, наказом Міністерства освіти і науки № 401 від 08.04.2016. Клас може ділитись на групи під час:

- вивчення української та іноземних мов за умови більше 27 учнів у класі;
- проведення уроків трудового навчання за умови більше 27 учнів у класі;
- проведення практичних занять з інформатики з використанням комп'ютерів за умови не менше 8 учнів у групі;

- поглибленого вивчення іноземної мови з 1-го класу (3 групи з 8-10 учнів).

Згідно з рішеннями місцевих органів виконавчої влади або органів місцевого самоврядування класи можуть ділитися на групи і при меншій наповнюваності від нормативної, а також при вивченні інших предметів за рахунок зекономлених бюджетних асигнувань та залучення додаткових коштів.

Режим роботи закладу п'ятиденний, заняття проводяться в одну зміну, тривалість уроків:

- у 1 класах – 35 хвилин, у 2 - 4-х – 40 хвилин, тривалість перерви у 1-4 класах - 15 хвилин та двох великих - по 20 хвилин;

- у 5 - 11 класах - 45 хвилин, тривалість перерв 10 хвилин та двох великих – по 20 хвилин.

Навчальний рік розпочинається 01 вересня. Закінчення навчального року встановлюються не пізніше 01 липня 2023 року.

Навчальні заняття організовуються за семестровою системою: I семестр - з 01 вересня по 23 грудня, II семестр - з 09 січня та закінчується у межах часу, передбаченого навчальним планом.

Упродовж навчального року для учнів проводяться канікули: орієнтовно осінні з 24 жовтня до 28 жовтня, зимові з 24 грудня до 08 січня, весняні з 27 березня до 31 березня. У структурі можуть бути зміни.

Закінчується навчальний рік проведенням річного оцінювання навчальних досягнень учнів усіх класів та державної підсумкової атестації випускників загальної середньої освіти I, II, III рівнів.

Відповідно до Положення про державну підсумкову атестацію учнів (вихованців) у системі загальної середньої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 30 грудня 2014 року № 1547, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 14 лютого 2015 року за № 157/26602, учні 4, 9 класів складають державну підсумкову атестацію. Перелік предметів для державної підсумкової атестації, форму та терміни її проведення визначає Міністерство освіти і науки України.

Мова навчання – українська.

Очікувані результати навчання здобувачів освіти. Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у Державному стандарті, визначено завдання, які мають реалізувати педпрацівники у рамках кожної освітньої галузі. Результати навчання повинні робити внесок у формування ключових компетентностей учнів.

№ з/п	Ключові компетентності	Компоненти
1	Спілкування державною (і рідною)	Уміння: ставити запитання і розпізнавати проблему; міркувати, робити висновки на основі інформації, поданої в різних формах (у текстовій формі, таблицях,

	— у разі відмінності) мовами	діаграмах, на графіках); розуміти, пояснювати і перетворювати тексти задач (усно і письмово), грамотно висловлюватися рідною мовою; доречно та коректно вживати в мовленні термінологію з окремих предметів, чітко, лаконічно та зрозуміло формулювати думку, аргументувати, доводити правильність тверджень; уникнення невірних іншомовних запозичень у спілкуванні на тематику окремого предмета; поповнювати свій словниковий запас. Ставлення: розуміння важливості чітких та лаконічних формулювань. Навчальні ресурси: означення понять, формулювання властивостей, доведення правил, теорем
2	Спілкування іноземними мовами	Уміння: здійснювати спілкування в межах сфер, тем і ситуацій, визначених чинною навчальною програмою; розуміти на слух зміст автентичних текстів; читати і розуміти автентичні тексти різних жанрів і видів із різним рівнем розуміння змісту; здійснювати спілкування у письмовій формі відповідно до поставлених завдань; використовувати у разі потреби невербальні засоби спілкування за умови дефіциту наявних мовних засобів; ефективно взаємодіяти з іншими усно, письмово та за допомогою засобів електронного спілкування. Ставлення: критично оцінювати інформацію та використовувати її для різних потреб; висловлювати свої думки, почуття та ставлення; адекватно використовувати досвід, набутий у вивченні рідної мови та інших навчальних предметів, розглядаючи його як засіб усвідомленого оволодіння іноземною мовою; обирати й застосовувати доцільні комунікативні стратегії відповідно до різних потреб; ефективно користуватися навчальними стратегіями для самостійного вивчення іноземних мов. Навчальні ресурси: підручники, словники, довідкова література, мультимедійні засоби, адаптовані іншомовні тексти.
3	Математична компетентність	Уміння: оперувати текстовою та числовою інформацією; встановлювати відношення між реальними об'єктами навколишньої дійсності (природними, культурними, технічними тощо); розв'язувати задачі, зокрема практичного змісту; будувати і досліджувати найпростіші математичні моделі реальних об'єктів, процесів і явищ, інтерпретувати та оцінювати результати; прогнозувати в контексті навчальних та практичних задач;

		<p>використовувати математичні методи у життєвих ситуаціях.</p> <p>Ставлення: усвідомлення значення математики для повноцінного життя в сучасному суспільстві, розвитку технологічного, економічного й оборонного потенціалу держави, успішного вивчення інших предметів.</p> <p>Навчальні ресурси: розв'язування математичних задач, і обов'язково таких, що моделюють реальні життєві ситуації</p>
4	Основні компетентності у природничих науках і технологіях	<p>Уміння: розпізнавати проблеми, що виникають у довкіллі; будувати та досліджувати природні явища і процеси; послуговуватися технологічними пристроями.</p> <p>Ставлення: усвідомлення важливості природничих наук як універсальної мови науки, техніки та технологій. усвідомлення ролі наукових ідей в сучасних інформаційних технологіях</p> <p>Навчальні ресурси: складання графіків та діаграм, які ілюструють функціональні залежності результатів впливу людської діяльності на природу</p>
5	Інформаційно-цифрова компетентність	<p>Уміння: структурувати дані; діяти за алгоритмом та складати алгоритми; визначати достатність даних для розв'язання задачі; використовувати різні знакові системи; знаходити інформацію та оцінювати її достовірність; доводити істинність тверджень.</p> <p>Ставлення: критичне осмислення інформації та джерел її отримання; усвідомлення важливості інформаційних технологій для ефективного розв'язування математичних задач.</p> <p>Навчальні ресурси: візуалізація даних, побудова графіків та діаграм за допомогою програмних засобів</p>
6	Уміння вчитися впродовж життя	<p>Уміння: визначати мету навчальної діяльності, відбирати й застосовувати потрібні знання та способи діяльності для досягнення цієї мети; організувати та планувати свою навчальну діяльність; моделювати власну освітню траєкторію, аналізувати, контролювати, коригувати та оцінювати результати своєї навчальної діяльності; доводити правильність власного судження або визнавати помилковість.</p> <p>Ставлення: усвідомлення власних освітніх потреб та цінності нових знань і вмінь; зацікавленість у пізнанні світу; розуміння важливості вчитися впродовж життя; прагнення до вдосконалення результатів своєї діяльності.</p>

		Навчальні ресурси: моделювання власної освітньої траєкторії
7	Ініціативність і підприємливість	<p>Уміння: генерувати нові ідеї, вирішувати життєві проблеми, аналізувати, прогнозувати, ухвалювати оптимальні рішення; використовувати критерії раціональності, практичності, ефективності та точності, з метою вибору найкращого рішення; аргументувати та захищати свою позицію, дискутувати; використовувати різні стратегії, шукаючи оптимальних способів розв'язання життєвого завдання.</p> <p>Ставлення: ініціативність, відповідальність, упевненість у собі; переконаність, що успіх команди – це й особистий успіх; позитивне оцінювання та підтримка конструктивних ідей інших.</p> <p>Навчальні ресурси: завдання підприємницького змісту (оптимізаційні задачі)</p>
8	Соціальна і громадянська компетентності	<p>Уміння: висловлювати власну думку, слухати і чути інших, оцінювати аргументи та змінювати думку на основі доказів; аргументувати та відстоювати свою позицію; ухвалювати аргументовані рішення в життєвих ситуаціях; співпрацювати в команді, виділяти та виконувати власну роль в командній роботі; аналізувати власну економічну ситуацію, родинний бюджет; орієнтуватися в широкому колі послуг і товарів на основі чітких критеріїв, робити споживчий вибір, спираючись на різні дані.</p> <p>Ставлення: ощадливість і поміркованість; рівне ставлення до інших незалежно від статків, соціального походження; відповідальність за спільну справу; налаштованість на логічне обґрунтування позиції без передчасного переходу до висновків; повага до прав людини, активна позиція щодо боротьби із дискримінацією.</p> <p>Навчальні ресурси: завдання соціального змісту</p>
9	Обізнаність і самовираження у сфері культури	<p>Уміння: грамотно і логічно висловлювати свою думку, аргументувати та вести діалог, враховуючи національні та культурні особливості співрозмовників та дотримуючись етики спілкування і взаємодії; враховувати художньо-естетичну складову при створенні продуктів своєї діяльності (малюнків, текстів, схем тощо).</p> <p>Ставлення: культурна самоідентифікація, повага до культурного розмаїття у глобальному суспільстві; усвідомлення впливу окремого предмета на людську культуру та розвиток суспільства.</p>

		Навчальні ресурси: математичні моделі в різних видах мистецтва
10	Екологічна грамотність і здорове життя	<p>Уміння: аналізувати і критично оцінювати соціально-економічні події в державі на основі різних даних; враховувати правові, етичні, екологічні і соціальні наслідки рішень; розпізнавати, як інтерпретації результатів вирішення проблем можуть бути використані для маніпулювання.</p> <p>Ставлення: усвідомлення взаємозв'язку кожного окремого предмета та екології на основі різних даних; ощадне та бережливе відношення до природних ресурсів, чистоти довкілля та дотримання санітарних норм побуту; розгляд порівняльної характеристики щодо вибору здорового способу життя; власна думка та позиція до зловживань алкоголю, нікотину тощо.</p> <p>Навчальні ресурси: навчальні проекти, завдання соціально-економічного, екологічного змісту; задачі, які сприяють усвідомленню цінності здорового способу життя</p>

Такі ключові компетентності, як уміння вчитися, ініціативність і підприємливість, екологічна грамотність і здоровий спосіб життя, соціальна та громадянська компетентності можуть формуватися відразу засобами усіх предметів. Виокремлення в навчальних програмах таких наскрізних ліній ключових компетентностей як «Екологічна безпека й сталий розвиток», «Громадянська відповідальність», «Здоров'я і безпека», «Підприємливість і фінансова грамотність» спрямоване на формування в учнів здатності застосовувати знання й уміння у реальних життєвих ситуаціях. Наскрізнi лінії є засобом інтеграції ключових і загальнопредметних компетентностей, окремих предметів та предметних циклів; їх необхідно враховувати при формуванні шкільного середовища. Наскрізнi лінії є соціально значимими надпредметними темами, які допомагають формуванню в учнів уявлень про суспільство в цілому, розвивають здатність застосовувати отримані знання у різних ситуаціях.

Навчання за наскрізними лініями реалізується насамперед через:

- організацію навчального середовища — зміст та цілі наскрізних тем враховуються при формуванні духовного, соціального і фізичного середовища навчання;

- окремі предмети — виходячи із наскрізних тем при вивченні предмета проводяться відповідні трактовки, приклади і методи навчання, реалізуються надпредметні, міжкласові та загальношкільні проекти. Роль окремих предметів при навчанні за наскрізними темами різна і залежить від цілей і змісту окремого предмета та від того, наскільки тісно той чи інший предметний цикл пов'язаний із конкретною наскрізною темою;

- предмети за вибором;

- роботу в проектах;
- позакласну навчальну роботу і роботу гуртків.

Наскрізна лінія	Коротка характеристика
Екологічна безпека й сталий розвиток	<p>Формування в учнів соціальної активності, відповідальності та екологічної свідомості, готовності брати участь у вирішенні питань збереження довкілля і розвитку суспільства, усвідомлення важливості сталого розвитку для майбутніх поколінь.</p> <p>Проблематика наскрізної лінії реалізується через завдання з реальними даними про використання природних ресурсів, їх збереження та примноження. Аналіз цих даних сприяє розвитку бережливого ставлення до навколишнього середовища, екології, формуванню критичного мислення, вміння вирішувати проблеми, критично оцінювати перспективи розвитку навколишнього середовища і людини. Можливі уроки на відкритому повітрі.</p>
Громадянська відповідальність	<p>Сприятиме формуванню відповідального члена громади і суспільства, що розуміє принципи і механізми функціонування суспільства. Ця наскрізна лінія освоюється в основному через колективну діяльність (дослідницькі роботи, роботи в групі, проекти тощо), яка поєднує окремі предмети між собою і розвиває в учнів готовність до співпраці, толерантність щодо різноманітних способів діяльності і думок.</p> <p>Вивчення окремого предмета має викликати в учнів якомога більше позитивних емоцій, а її зміст — бути націленим на виховання порядності, старанності, систематичності, послідовності, посидючості і чесності. Приклад вчителя покликаний зіграти важливу роль у формуванні толерантного ставлення до товаришів, незалежно від рівня навчальних досягнень.</p>
Здоров'я і безпека	<p>Завданням наскрізної лінії є становлення учня як емоційно стійкого члена суспільства, здатного вести здоровий спосіб життя і формувати навколо себе безпечне життєве середовище.</p> <p>Реалізується через завдання з реальними даними про безпеку і охорону здоров'я (текстові завдання, пов'язані з середовищем дорожнього руху, рухом пішоходів і транспортних засобів). Варто звернути увагу на проблеми, пов'язані із ризиками для життя і здоров'я. Вирішення проблем, знайдених з «ага-ефектом», пошук оптимальних методів вирішення і розв'язування задач тощо, здатні викликати в учнів чимало радісних емоцій.</p>

Підприєм- ливість і фінансова грамотніс- ть	<p>Наскрізна лінія націлена на розвиток лідерських ініціатив, здатність успішно діяти в технологічному швидкозмінному середовищі, забезпечення кращого розуміння учнями практичних аспектів фінансових питань (здійснення заощаджень, інвестування, запозичення, страхування, кредитування тощо).</p> <p>Ця наскрізна лінія пов'язана з розв'язуванням практичних завдань щодо планування господарської діяльності та реальної оцінки власних можливостей, складання сімейного бюджету, формування економного ставлення до природних ресурсів.</p>
---	--

Необхідною умовою формування компетентностей є діяльнісна спрямованість навчання, яка передбачає постійне включення учнів до різних видів педагогічно доцільної активної навчально-пізнавальної діяльності, а також практична його спрямованість. Формуванню ключових компетентностей сприяє встановлення та реалізація в освітньому процесі міжпредметних і внутрішньопредметних зв'язків, а саме: змістово-інформаційних, операційно-діяльнісних і організаційно-методичних. Їх використання посилює пізнавальний інтерес учнів до навчання і підвищує рівень їхньої загальної культури, створює умови для систематизації навчального матеріалу і формування наукового світогляду. Учні набувають досвіду застосування знань на практиці та перенесення їх у нові ситуації.

Вимоги до осіб, які можуть розпочинати здобуття початкової середньої освіти. Початкова освіта здобувається, як правило, з шести років. Діти, яким на 1 вересня поточного навчального року виповнилося сім років, повинні розпочинати здобуття початкової освіти цього ж навчального року. Діти, яким на 1 вересня поточного навчального року не виповнилося шести років, можуть розпочинати здобуття початкової освіти цього ж навчального року за бажанням батьків або осіб, які їх замінюють, якщо їм виповниться шість років до 1 грудня поточного року.

Вимоги до дітей, які розпочинають навчання у початковій школі, мають враховувати досягнення попереднього етапу їхнього розвитку.

Зберігаючи наступність із дошкільним періодом дитинства, початкова школа забезпечує подальше становлення особистості дитини, її фізичний, інтелектуальний, соціальний розвиток; формує здатність до творчого самовираження, критичного мислення, виховує ціннісне ставлення до держави, рідного краю, української культури, пошанування своєї гідності та інших людей, збереження здоров'я.

Вимоги до осіб, які можуть розпочинати здобуття базової середньої освіти. Базова середня освіта здобувається, як правило, після здобуття початкової освіти. Діти, які здобули початкову освіту на 01 вересня поточного навчального року повинні розпочинати здобуття базової середньої освіти цього ж навчального року.

Вимоги до осіб, які можуть розпочинати здобуття профільної середньої освіти. Профільна середня освіта здобувається, як правило, після здобуття базової середньої освіти. Діти, які здобули базову середню освіту та успішно склали державну підсумкову атестацію на 01 вересня поточного навчального року повинні розпочинати здобуття профільної середньої освіти цього ж навчального року.

Особи з особливими освітніми потребами можуть розпочинати здобуття початкової, базової та профільної середньої освіти за інших умов.

Перелік освітніх галузей. Типову освітню програму укладено за такими освітніми галузями:

Мови і літератури

Суспільствознавство

Мистецтво

Математика

Природознавство

Технології

Здоров'я і фізична культура

Освітня галузь "Мови і літератури" з урахуванням вікових особливостей учнів у навчальних планах реалізується через окремі предмети "Українська мова (мова і читання)", "Українська література", "Зарубіжна література", "Іноземна мова".

Освітня галузь "Математика" реалізуються через предмети - "Математика", "Алгебра", "Геометрія".

Освітня галузь "Природознавство" реалізуються через предмети - "Природознавство", "Географія", "Біологія", "Хімія", "Фізика",

Освітня галузь "Суспільствознавство" реалізується через предмети "Я у світі", "Всесвітня історія", "Історія України", "Правознавство", "Громадянська освіта".

Освітня галузь "Здоров'я і фізична культура" реалізується окремими предметами "Основи здоров'я" та "Фізична культура".

Освітня галузь "Технології" реалізується через окремі предмети "Трудове навчання" та "Інформатика".

Освітня галузь "Мистецтво" реалізується через окремі предмети "Образотворче мистецтво", "Музичне мистецтво", "Мистецтво".

Логічна послідовність вивчення предметів розкривається у відповідних навчальних програмах.

Рекомендовані форми організації освітнього процесу. Основними формами організації освітнього процесу є різні типи уроку:

формування компетентностей;

розвитку компетентностей;

перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей;

корекції основних компетентностей;

комбінований урок.

Також формами організації освітнього процесу є екскурсії, віртуальні подорожі, уроки-семінари, конференції, форуми, спектаклі, брифінги, квести, інтерактивні уроки (уроки -"суди", урок-дискусійна група, уроки з навчанням одних учнів іншими), інтегровані уроки, проблемний урок, відео-уроки тощо.

З метою засвоєння нового матеріалу та розвитку компетентностей крім уроку проводяться навчально-практичні заняття та заняття практикуму.

Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів.

Організація освітнього процесу. Освітній процес організовується в безпечному освітньому середовищі та здійснюється з урахуванням вікових особливостей, фізичного, психічного та інтелектуального розвитку дітей, їхніх освітніх потреб.

Безпечне освітнє середовище забезпечує:

- наявність безпечних умов навчання та праці;
- комфортну міжособистісну взаємодію, сприяючи емоційному благополуччю учнів, педагогів та батьків;
- відсутність будь-яких проявів насильства та наявність достатніх ресурсів для їх запобігання;
- дотримання прав і норм фізичної, психологічної, інформаційної та соціальної безпеки кожного учасника освітнього процесу.

Організація освітнього процесу може здійснюватись в очному і дистанційному режимах, або за змішаною формою, що поєднує очний і дистанційний режими. Таке поєднання можливе, зокрема, для різного виду занять (практичні, лабораторні заняття проводяться в очному режимі, лекційні – в дистанційному). Або для різних груп одного класу: частина учнів класу навчаються очно, інша – дистанційно в асинхронному режимі, з можливістю надання учням підтримки шляхом проведення консультацій в синхронному режимі. При цьому для учнів визначається черговість очного та дистанційного навчання з метою забезпечення рівних умов для здобуття освіти.

Заклад освіти організовує освітній процес із використанням технологій дистанційного навчання за допомогою технічних засобів комунікації, доступних для учасників освітнього процесу.

За потреби заклад освіти організовує індивідуальні форми здобуття освіти (екстернатну, сімейну (домашню), реалізовує індивідуальну освітню траєкторію учня.

Форма організації освітнього процесу залежить від безпекової ситуації в населеному пункті і визначається рішенням військово-цивільних адміністрацій. Рішення приймається за участю батьків. Якщо батьки не погоджуються з очною формою навчання, вони можуть обрати дистанційну форму або індивідуальний

графік навчання, або перевести дитину на екстернатну форму навчання. Форма організації освітнього процесу може змінюватися впродовж навчального року в залежності від безпекової ситуації у населеному пункті.

Під час організації дистанційного та змішаного навчання виражено обираються електронні освітні ресурси, урахуваючи їх дидактичну доцільність, фактологічну коректність змісту, відповідність навчальній програмі. Вибір цифрової платформи для використання в освітньому процесі заклад здійснюється з урахуванням технічних можливостей учителів та учнів.

Оцінювання навчальних досягнень учнів. У 1 – 4 класах відповідно до Державного стандарту початкової освіти здійснюють формувальне і підсумкове оцінювання. Результати оцінювання особистісних надбань здобувачів освіти в 1-2 класах виражаються вербальною оцінкою, в 3-4 – рівневою оцінкою на підставі рішення педагогічної ради.

Основними видами оцінювання результатів навчання учнів 5 класів, які здобувають освіту відповідно до нового Державного стандарту базової середньої освіти, є формувальне, поточне (не поурочне) та підсумкове: тематичне, семестрове, річне.

Формувальне (поточне формувальне) оцінювання може здійснюватися у формі оцінювання вчителем із використанням окремих інструментів (карток, шкал, щоденника спостереження вчителя, портфоліо результатів навчальної діяльності учнів тощо).

Тематичне оцінювання може здійснюватися на основі поточного оцінювання із урахуванням проведеної для оцінювання проміжних результатів навчання діагностичної (контрольної) роботи або без проведення такої роботи залежно від специфіки навчального предмета/інтегрованого курсу. Семестрове оцінювання здійснюється на основі результатів тематичного оцінювання та результатів контролю груп загальних результатів навчання, відображених у Свідоцтві досягнень.

У формувальному оцінюванні, зокрема для самооцінювання та взаємооцінювання зручно використовувати інструменти з орієнтованого переліку:

Орієнтовний перелік інструментів формувального оцінювання

№	Назва	Опис інструмента
1	Аналіз портфоліо	Перевірка рівня навчальних досягнень за допомогою портфоліо учня. Портфоліо – це підбрані учнем роботи із зазначенням дати, призначення яких – розповісти історію учнівських досягнень або поступу. Портфоліо зазвичай містить особисті роздуми учня з поясненнями, чому обрано ту чи ту роботу і як саме вона показує досягнення цілей навчання

2	Відповідь хором	Учні одночасно усно реагують на певну репліку. Це може бути відповідь на запитання, висловлення згоди чи незгоди із запропонованим твердженням, повторення сказанного вчителем тощо
3	Візьми і передай	Спільна групова робота, яку використовують, щоб поділитися думками або зібрати інформацію від кожного учасника групи; учні записують відповіді, потім передають вправо, додають власну відповідь на іншому аркуші і продовжують, доки їхній папірець обійде всю групу і знову повернеться до них. Потім обговорюють результати в групі
4	Внутрішнє / зовнішнє коло	Учні стають у два кола, внутрішнє та зовнішнє, обличчям одне до одного. Учні, що стоять навпроти, ставлять одне одному запитання по темі, які вони попередньо написали. Зовнішнє коло рухається і утворюються нові пари. Потім процедура повторюється
5	Газетний заголовок	Вигадайте газетний заголовок, який може бути написаний до теми, яку ми вивчаємо. Передайте основну ідею події
6	Гра в кубик	Покажіть 6 запитань до уроку. Об'єднайте учнів у групи по 4. У кожній групі є один кубик. Кожен кидає кубик та відповідає на запитання з відповідним номером. Якщо номер випав більш ніж один раз, учень може доповнити попередню відповідь або кинути кубик ще раз. Відповіді можна записувати
7	Доповни думку	Письмова перевірка розуміння стратегії, коли учні заповнюють пропуски у пропонованому твердженні
8	Есе «хвилинка»	Питання для есе на одну хвилину – це конкретне питання з орієнтацією на очікуваний(і) результат(и) навчання, на яке можна відповісти за одну-дві хвилини
9	Запис у журнал	Учні записують у свій журнал або зошит розуміння предмету, поняття або те, що вони вивчили на уроці. Вчитель переглядає записи, щоб дізнатися чи зрозумів учень певну тему, урок, поняття або вивчене
10	Записні книжки учнів	Інструмент для учнів для відстежування навчального поступу: куди я рухаюся? де я зараз? як туди дістатися?
11	Збір ідей	Учитель ставить запитання або дає завдання. Учні самостійно відповідають на аркуші паперу, зазначаючи не менше трьох думок /відповідей/ тверджень. Учні, що завершили, встають. Вчитель звертається до певного учня і просить його поділитися записаними ідеями. Учні викреслюють пункти, попередньо озвучені однокласниками і сідають, коли в них на аркушах закінчилися всі записані ідеї, незалежно від того, чи вони були озвучені саме ними. Вчитель продовжує опитувати учнів, доки сядуть усі

12	З-Х-В та ЗХВ+	Учні відповідають групами, в парах або індивідуально на запитання «Що ми вже знаємо?» (З), «Що ми хотіли б дізнатися?» (Х) та «Що вже вивчили за темою?» (В). Плюс (+) просить учнів класифікувати отримані знання за допомогою концептуальної карти або наочної схеми, яка відображає ключову інформацію. Потім кожен учень записує короткий підсумок (на один абзац) про вивчене
13	Картка на вихід	Це письмові відповіді учнів на запитання на картках, які учням роздають наприкінці уроку, після завершення певного виду роботи, теми тощо
14	Концептуальна карта	Будь-яка можлива форма схематичної наочності, яка допомагає учням побачити взаємозв'язки між поняттями за допомогою побудованих схем ключових слів, що позначають такі поняття
15	Лідер за номером	Учні об'єднуються в групи по чотири і кожному члену групи присвоюється номер. Учитель ставить питання / проблему і всі чотири учні її обговорюють. Вчитель називає номер і відповідний учень у кожній групі відповідає
16	Найзаплутаніший (або найясніший) момент	Це варіант одноквилинки. Можна дати учням трохи більше часу для відповіді на запитання. Запитайте (в кінці уроку або під час паузи, яка утворилася після пояснення теми): «Який найбільш заплутаний момент сьогоднішнього заняття?» або «Що вам здалося незрозумілим у понятті «_____»?»
17	Перевірка неправильного розуміння	Учитель надає учням поширені або передбачувані помилкові твердження з певної теми, щодо певного принципу або процесу і запитує, чи згодні вони з цим чи ні та чому. Учні мають дати аргументовані відповіді. Перевірка неправильного розуміння може також застосовуватися у формі тесту з декількома варіантами відповіді або гри «правильно-неправильно»
18	Перефразування	Учні мають висловити власними словами основну ідею уроку чи щойно поясненої теми
19	Підбиття підсумків	Форма роздумів одразу після певного виду роботи
20	Підказка за аналогією	Учні мають сформулювати думку на основі підказки-аналогії: (певне поняття, принцип або процес) _____ виглядає як _____ тому що _____
21	Підсумок А-Б-В	Кожному учневі в класі присвоюється окрема літера алфавіту, а він обирає слово, яке починається на цю літеру та пов'язане з вивченою темою
22	Підсумок або питання на картках	Учитель час від часу роздає картки й просить учнів писати з обох сторін за такими правилами: (Один бік) на підставі вивченого (теми, розділу), опишіть основну велику ідею, яку ви зрозуміли, у формі короткого висновку.

		(Другий бік) запишіть те, що ви ще не повністю зрозуміли у вигляді твердження або запитання
23	Підсумок одним реченням	Учні просять написати підсумкове речення, яке відповідає на запитання «хто», «що», «де», «коли», «чому», «як» щодо певної теми
24	Підсумок одним словом	Учні мають обрати з-поміж наведених варіантів (або запропонувати самостійно) слово, яке найкраще підсумовує тему
25	Подумай – запиши – обговори в парі – поділися	Учні обдумують відповідь самостійно, записують її, об'єднуються в пари та обговорюють відповідь із партнерами, а потім озвучують її всьому класу
26	Подумай – розкажи в парі	Вчитель ставить учням запитання. Учні самостійно формулюють відповіді протягом визначеного часу, потім повертаються кожен до свого партнера та надають йому відповідь. Вчитель викликає декілька пар на вибір, які озвучують свої відповіді у класі
27	Пригадай – підсумуй – запитай – пов'яжи за 2 хвилини (ППЗП2)	За дві хвилини учні повинні <i>пригадати</i> та назвати у правильному порядку найважливіші ідеї, отримані на попередньому занятті; за дві хвилини <i>підсумувати</i> ці пункти одним реченням, записати одне основне <i>запитання</i> , на яке вони хочуть отримати відповідь та знайти одну <i>прив'язку</i> цього матеріалу до основної теми предмету чи курсу
28	Рішення-рішення	Учитель висловлює певну думку, потім просить учнів зайняти сторону, що відповідає їхній думці з цієї теми і поділитися аргументацією. Учні можуть змінювати сторону після обговорення
29	Самооцінювання	Процес, під час якого учні збирають дані про власне навчання, аналізують що саме відображує їхні успіхи в досягненні навчальних цілей та планують наступні кроки
30	Семинар за Сократом	Учні ставлять питання одне одному з певного важливого питання або теми. Питання ініціюють розмову, яка триває як серія відповідей та додаткових запитань
31	Сигнали руками	Учні на прохання вчителя показують визначені сигнали рукою, щоб повідомити про рівень розуміння певного поняття, принципу або процесу: «Розумію _____ і можу пояснити» (наприклад, великий палець вгору). «Ще не зовсім розумію _____» (наприклад, великий палець вниз). «Не впевнений щодо _____» (наприклад, помахати рукою)
32	Скажи щось	Учні по черзі обговорюють у групі певний прочитаний розділ або переглянуте відео

33	Сортування слів	Учням дають набір словникових термінів, які вони сортують за заданими або створеними ними категоріями
34	Спінер ідей	Учитель створює спінер, розділений на 4 сектори з написами «Спрогнозуй», «Поясни», «Підсумуй», «Оціни». Після пояснення нового матеріалу вчитель крутить спінер та просить учнів відповісти на запитання залежно від місця зупинки спінера. Наприклад, спінер зупиняється на секторі «Підсумуй», тоді вчитель може сказати: «Назвиключові поняття, про які щойно йшлося»
35	Спостереження	Учитель готує протокол спостереження із переліком учнів у класі, де буде зазначено, за якими саме очікуваними результатами він буде спостерігати. Рухаючись класом, він спостерігає за учнями, коли вони працюють, і робить необхідні записи та позначки в протоколі спостереження
36	Тестування	За допомогою тестування вчитель перевіряє опанування учнями фактичної інформації, понять. Орієнтовні типи тестових завдань: Декілька правильних варіантів Правильно/Неправильно Коротка відповідь Знайди відповідність Розширена відповідь
37	Трикутна призма (червоний, жовтий, зелений)	Учні дають вчителю зворотний зв'язок, показуючи колір, що відповідає рівню розуміння
38	Усне опитування	Учитель пропонує учням відповісти на запитання, наведені нижче: Чим це _____ схоже на/ відрізняється від _____? Які характерні риси/ елементи _____? Як іще можна показати/ проілюструвати _____? У чому полягає головна ідея, ключова концепція, мораль _____? Як _____ стосується _____? Які ідеї / деталі можна додати до _____? Наведіть приклад _____? Що не так з _____? Який висновок ви могли б зробити з _____? Які висновки можна зробити з _____? На яке питання ми намагаємося відповісти? Яку проблему ми намагаємося вирішити? Що ви можете сказати про _____? Що може статися, якщо _____? Які критерії можна взяти для оцінки _____?

		<p>Які докази підтверджують _____ ?</p> <p>Як ми можемо довести / підтвердити _____ ?</p> <p>Як це можна розглядати з точки зору _____ ?</p> <p>Які альтернативи _____ слід розглянути?</p> <p>Який підхід/ стратегію ви могли б використати для _____ ?</p>
39	Учнівська конференція	Бесіда з кожним учнем особисто для перевірки рівня розуміння
40	Хрестики-нулики	Набір видів роботи, з яких учні самостійно можуть обирати, щоможуть продемонструвати їхнє розуміння теми. Набір представлений у вигляді сітки з дев'яти квадратів, схожої на дошку для гри в хрестики-нулики, можна попросити учнів обирати так, щоб зрештою закреслити «три підряд». Завдання можуть відрізнятися за змістом, процесом та результатом і можуть бути адаптовані залежно від глибини знань
41	Хто швидше?	Робота в парі – слухач і ведучий. Обидва знають категорію (тему), однак ведучий стоїть спиною до дошки / екрану. З'являються слова на задану тему, слухач дає підказки, а ведучий намагається вгадати слово. Пара, яка завершила першою, встає
42	Швидкий запис	Попросіть учнів відповісти за 2-10 хвилин на відкриті запитання або твердження
43	Шкала Лайкерта	Учитель наводить 3-5 тверджень, які явно не є істинними або помилковими, але дещо спірними. Мета полягає в тому, щоб допомогти учням подумати над текстом, а потім обговорити його з однокласниками. Наприклад, «Герой (ім'я) не повинен був робити (що саме)» повністю погоджуюся не погоджуюся погоджуюся
44	3-2-1	Учні виконують такі варіанти завдань, визначаючи за прочитаним текстом: три речі, які ви дізналися, два цікаві факти, одне питання, що залишилося; три ключові слова, дві відмінності між __, один вплив на __; три важливі факти, дві цікаві ідеї, одне уявлення про себе як учня; три нові терміни, дві нові ідеї, одна річ, яку потрібно обдумати; три питання до тексту (незнайомі слова або незрозумілі ідеї), два прогнози за текстом (що станеться далі, враховуючи вже прочитане), знайдіть один зв'язок у тексті (з тим, що ви вже знали або випробували)
45	Трихвилинна пауза	Трихвилинна пауза дає змогу учням зупинитися, обміркувати певні представлені явища та ідеї, прив'язати їх до вже наявних знань або досвіду та попросити роз'яснень. Я змінив(ла) ставлення до....

		Я більше дізнався(лася) про... Мене здивувало... Я почувався(лася)...
46	Є питання, в якого є відповідь?	Учитель робить два набори карток. Перший набір має запитання за певним розділом навчання. У другому наборі містяться відповіді. Учитель роздає картки з відповідями учням, а потім він або учень зачитує класу питання на картці. Всі учні перевіряють свої картки з відповідями, щоб знайти правильну

Критерії та шкала оцінювання. Оцінювання зорієнтоване на визначені Державним стандартом базової середньої освіти ключові компетентності та наскрізні вміння й передбачені навчальною програмою очікувані результати навчання для відповідного періоду освітнього процесу.

Категорії критеріїв:

- розв'язання проблем і виконання практичних завдань із застосуванням знань, що охоплюються навчальним матеріалом;
- комунікація (тому числі з використанням інформаційно-комунікаційних технологій);
- планування й здійснення навчального пошуку, робота з текстовою і графічною інформацією;
- рефлексія власної навчально-пізнавальної діяльності.

Для визначення рівня досягнення учнями результатів навчання застосовується Орієнтовна рамка оцінювання навчальних досягнень здобувачів базової середньої освіти. У даній Орієнтовній рамці оцінювання навчальних досягнень навчальні досягнення учнів характеризують за чотирма рівнями: початковий, середній, достатній, високий.

Орієнтовна рамка оцінювання навчальних досягнень здобувачів базової середньої освіти

Рівні Категорії критеріїв	Початковий рівень 1 – 3 балів	Середній рівень 4 – 6 балів	Достатній рівень 7 – 9 балів	Високий рівень 10 – 12 балів
<i>Планування та здійснення навчального пошуку, аналіз текстової та</i>	Учень/учениця самостійно або з допомогою вчителя чи інших осіб:	Учень / учениця самостійно або з допомогою вчителя чи інших осіб:	Учень / учениця самостійно або під опосередкованим керівництвом	Учень / учениця самостійно або під опосередкованим керівництвом

<p><i>графічної інформації</i></p>	<p>планує здійснює навчальний пошук; опрацьовує текстову графічну інформацію та/або</p>	<p>й планує здійснює навчальний пошук; ставить запитання змісту навчального матеріалу; опрацьовує й інтерпретує текстову графічну інформацію істотних змістових логічних неточностей</p>	<p>й учителя або інших осіб: планує успішно здійснює навчальний пошук, обмежуючись навчальним матеріалом; ставить уточнювальні запитання; використовує інформацію кількох джерел; опрацьовує й логічно інтерпретує текстову графічну інформацію; порівнює інформацію кількох джерел</p>	<p>учителя чи інших осіб: планує успішно здійснює навчальний пошук, обмежуючись навчальним матеріалом; ставить запитання з'ясування причинно-наслідкових зв'язків; використовує інформацію різних джерел; опрацьовує й логічно інтерпретує текстову графічну інформацію; аналізує й порівнює інформацію різних джерел; критично оцінює надійність джерела й достовірність інформації</p>
<p><i>Комунікація, зокрема використання м інформаційно-</i></p>	<p>Учень / учениця з створює короткі усні й письмові повідомлення;</p>	<p>Учень / учениця з створює короткі усні й письмові повідомлення;</p>	<p>Учень / учениця з створює деталізовані</p>	<p>Учень / учениця з створює деталізовані усні</p>

<p><i>комунікаційних технологій</i></p>	<p>відтворює почуту або прочитану інформацію, допускаючи істотні змістові та/або логічні неточності</p>	<p>відтворює почуту або прочитану інформацію без істотних змістових та/або логічних неточностей; презентує результати своєї навчальної діяльності</p>	<p>усні й письмові повідомлення; висловлює власну думку й наводить приклади на її підтвердження; презентує результати навчальної діяльності, зокрема з використанням ІКТ (за умови доступності)</p>	<p>й письмові повідомлення; висловлює й логічно обґрунтовує власну думку, наводить приклади на її підтвердження; творчо презентує результати навчальної діяльності, зокрема з використанням ІКТ (за умови доступності)</p>
<p><i>Виконання практичних завдань та розв'язання повсякденних проблем із застосуванням знань, що охоплюються навчальним матеріалом</i></p>	<p>Учень / учениця самостійно або з допомогою вчителя або інших осіб: виконує навчальну дію на рівні копіювання зразка виконання; розпізнає, називає окремі об'єкти вивчення</p>	<p>Учень / учениця самостійно або з допомогою вчителя чи інших осіб: виконує навчальну дію із застосування знань, що охоплюються навчальним матеріалом, за зразком; може порівняти окремі об'єкти вивчення</p>	<p>Учень / учениця самостійно або під опосередкованим керівництвом учителя чи інших осіб: застосовує знання, що охоплюються навчальним матеріалом, у типових ситуаціях на рівні свідомого вибору, а саме: формулює проблемні питання, пропонує можливі</p>	<p>Учень / учениця самостійно або під опосередкованим керівництвом учителя чи інших осіб: застосовує знання, що охоплюються навчальним матеріалом, для виконання практичних завдань та/або розв'язання повсякденних проблем у нетипових ситуаціях на</p>

			<p>способи виконання завдання або розв'язання проблеми; складає план для виконання розв'язання відповідно до інструкцій та/або успішно виконує окремі етапи такого виконання розв'язання; може аналізувати та порівнювати об'єкти вивчення</p>	<p>рівні свідомого вибору, а саме: формулює проблемні питання, висуває гіпотези; успішно виконує завдання або розв'язує проблему відповідно до інструкцій; обґрунтовує обраний спосіб розв'язання / виконання, спираючись на знання й досвід; може класифікувати й узагальнювати об'єкти вивчення</p>
<p><i>Рефлексія власної навчально-пізнавальної діяльності</i></p>	<p>Учень / учениця розпізнає помилки, логічні або змістові неточності в результатах навчальної діяльності після того, як на них вказує вчитель</p>	<p>Учень / учениця самостійно або з допомогою вчителя чи інших осіб: розпізнає й виправляє окремі помилки та робить часткові уточнення в результатах навчальної діяльності</p>	<p>Учень / учениця самостійно або під опосередкованим керівництвом учителя чи інших осіб: успішно виправляє окремі помилки й робить часткові уточнення в результатах власної навчальної діяльності;</p>	<p>Учень / учениця самостійно або під опосередкованим керівництвом учителя чи інших осіб аналізує результати власної діяльності із застосуванням критеріїв оцінювання, успішно</p>

			визначає окремі труднощі, що виникають у процесі власної навчально-пізнавальної діяльності й можливі шляхи їх подолання	виправляє помилки у робить уточнення; визначає труднощі, що виникають у процесі власної навчально-пізнавальної діяльності, та можливі шляхи їх подолання
--	--	--	---	--

Для забезпечення наступності між підходами до оцінювання результатів навчання здобувачів початкової та базової середньої освіти, у першому семестрі 5 класу підсумкове оцінювання результатів навчання учнів здійснювати за рівневою шкалою, а його результати позначати словами або відповідними літерами: «початковий» – «П», «середній» – «С», «достатній» – «Д», «високий» – «В» та супроводжувати вербальною характеристикою з орієнтацією на досягнення учнів (а не на помилки або невдачі). При переході від підсумкового оцінювання за рівневою шкалою в I семестрі до оцінювання за бальною шкалою в II семестрі, при виставленні річної оцінки, орієнтація на оцінку за II семестр. Заклад освіти визначає адаптаційний період впродовж якого не здійснюється поточне та/або тематичне оцінювання учнів 5 класу.

Опис та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти. Система внутрішнього забезпечення якості складається з наступних компонентів:

- кадрове забезпечення освітньої діяльності;
- навчально-методичне забезпечення освітньої діяльності;
- матеріально-технічне забезпечення освітньої діяльності;
- якість проведення навчальних занять;
- моніторинг досягнення учнями результатів навчання (компетентностей).

Завдання системи внутрішнього забезпечення якості освіти:

- оновлення методичної бази освітньої діяльності;
- контроль за виконанням навчальних планів та освітньої програми, якістю знань, умінь і навичок учнів, розробка рекомендацій щодо їх покращення;
- моніторинг та оптимізація соціально-психологічного середовища закладу освіти;

створення необхідних умов для підвищення фахового кваліфікаційного рівня педагогічних працівників.

Освітній процес в закладі здійснюють 51 педагог, із них 2-сумісники

Освітній рівень	Спеціаліст/магістр	45
	Бакалавр	4
	Молодший спеціаліст	1
	Студентка III курсу	1
Кваліфікаційні категорії	Спеціаліст вищої категорії	32
	Спеціаліст I категорії	10
	Спеціаліст II категорії	2
	Спеціаліст	7
Звання	Вчитель-методист	15
	Старший вчитель	9
	Практичний психолог-методист	1
	Кандидат наук	1
Стаж роботи	До 3-х років	3
	Від 3-х років до 10 років	5
	Від 10 років до 20 років	12
	Від 20 років і більше	31
Віковий ценз	20-30 років	4
	31-40 років	10
	41-50 років	13
	51-55 років	7
	56-65 років	9
	66 і більше років	8

Організовано роботу 6 предметних методичних об'єднань: учителів суспільно-гуманітарного циклу; початкових класів та вихователів групи продовженого дня; природничих дисциплін; математики, фізики, інформатики; іноземних мов; художньо-естетичного та фізкультурно-оздоровчого напрямку; класних керівників.

Технічний та санітарно-гігієнічний стан будівлі та приміщень школи відповідає державним вимогам.

Матеріально-технічне та методичне забезпечення 8 класних кімнат початкової школи і 22 навчальних кабінетів дають можливість виконати в повному обсязі варіативну та інваріантну складову навчального плану школи.

Загальний вигляд кабінетів та класних кімнат відповідає санітарно-гігієнічним нормам, а матеріально-технічне забезпечення – «Положенню про навчальні кабінети загальноосвітніх навчальних закладів».

Спортивна зала облаштована типовим обладнанням, що дає змогу реалізувати програму з фізичного виховання. На шкільному спортивному майданчику обладнані футбольні і волейбольне поля, ґрунтові бігові доріжки, смуга перешкод.

Освітня програма закладу передбачає досягнення учнями результатів навчання (компетентностей), визначених Державним стандартом.

Розділ II. Навчальний план Запорізької спеціалізованої школи І-ІІІ ступенів № 72 з поглибленим вивченням хімії та біології Запорізької міської ради Запорізької області

Додаток 1

Навчальний план на 2022/2023н.р.

Наказ МОН України від 12.08.2022 № 743-22, типова освітня програма, розроблена під керівництвом Савченко О. Я

Освітні галузі	Предмети	Кількість годин на тиждень у класі
		1 клас
Інваріантний складник		
Мовно - літературна (мовний і літературний компоненти)	Навчання грамоти	7
	Іноземна мова (англійська)	2
Математична	Математика	4+1
Природнична, громадянська й історична, соціальна та здоров'язбережувальна	Я досліджую світ	3
Мистецька	Музичне мистецтво	1
	Образотворче мистецтво	1
Технологічна	Технології та дизайн	1
Фізкультурна	Фізична культура	3

Математична	Математика	4+1		4+1		5		5		20
Природнича, громадянська й історична, соціальна та здоров'язбережувальна	Я досліджую світ	3		3		3		3		12
Мистецька	Музичне мистецтво	1		1		1		1		4
	Образотворче мистецтво	1		1		1		1		4
Технологічна	Технології та дизайн	1		1		1		1		4
Інформатична	Інформатика	1	1	1	1	1	1	1	1	8
Фізкультурна	Фізична культура	3		3		3		3		12
Усього		24+1	7,5	24+1	7,5	25+1	7,5+1	25+1	7,5+1	134
Кількість навчальних годин на тиждень, що фінансуються з державного бюджету (без урахування поділу на групи)		25		25		26		26		104
Гранично допустиме тижневе / річне навчальне навантаження учня		22/ 770		22/ 770		23/ 805		23/ 805		90/3150

Директор

Тетяна УСОВА

Додаток 3

Навчальний план на 2022/2023н.р.

Наказ МОН України від 12.08.2022 № 743-22, типова освітня програма, розроблена під керівництвом Савченко О. Я.

Освітні галузі	Предмети	Кількість годин на тиждень у класах		
		4-А	4-Б	Разом

			Дл я по діл у		Дл я по діл у	
Інваріантний складник						
Мовно - літературна (мовний і літературний компоненти)	Українська мова	3,5+1	3,5+1	3,5+1	3,5+1	18
	Літературне читання	3,5		3,5		7
	Іноземна мова (англійська)	3	3	3	3	12
Математична	Математика	5		5		10
Природнична, громадянська й історична, соціальна та здоров'язбережувальна	Я досліджую світ	3		3		6
Мистецька	Музичне мистецтво	1		1		2
	Образотворче мистецтво	1		1		2
Технологічна	Технології та дизайн	1		1		2
Інформатична	Інформатика	1	1	1	1	4
Фізкультурна	Фізична культура	3		3		6
Усього		25+1	7,5+1	25+1	7,5+1	69
Кількість навчальних годин на тиждень, що фінансуються з державного бюджету (без урахування поділу на групи)		26		26		52
Гранично допустиме тижневе /річне навчальне навантаження учня		23/805		23/805		46/1610

Директор

Тетяна УСОВА

Додаток 4

Навчальний план 2022/2023н.р.

Наказ МОН України від 19.02.2021 № 235, додаток 4

Освітня галузь	Перелік предметів та галузевих інтегрованих курсів	Кількість годин на тиждень в класах				
		5-А		5-Б		Ра зо м
			Дл я под ілу		Для под ілу	
Мовно-літературна	Українська мова	4	4	4	4	16
	Українська література	2		2		4
	Зарубіжна література	1,5		1,5		3
	Перша іноземна мова (англійська)	3,5	3,5	3,5+ 0,5	3,5+ 0,5	15
Математична	Математика	5		5		10
Природнича	Інтегрований курс «Пізнаємо природу»	2		2		4
Соціальна і здоров'язбережувальна	Інтегрований курс «Здоров'я, безпека та добробут»	1		1		2
	Культура добросусідства	0,5		-		0,5
Громадянська та історична	Вступ до історії України та громадянської освіти	1		1		2
Інформатична	Інформатика	1,5	1,5	1,5	1,5	6
Технологічна	Технології	2	2	2	2	8
Мистецька	Музичне мистецтво	1		1		2
	Образотворче мистецтво	1		1		2
Фізкультурна	Фізична культура	3		3		6
Разом (без фізичної культури+фізична культура)		26+3	11	25,5+ 0,5+3	11,5	78,5 +6
Додаткові години для вивчення предметів освітніх галузей, курсів за вибором, індивідуальних консультацій та групових занять						
Мовно-літературна	Друга іноземна мова (французька)	-	-	2	2	4
Природнича	STEM	1	-	-	-	1
Індивідуальні консультації та групові заняття з курсу «Пізнаємо природу»		1	-	-	-	1
Гранично допустиме навчальне навантаження		28		28		56
Всього (без фізичної культури+фізична культура без урахування поділу класів на групи)		28+3		28+3		62

Директор

Тетяна УСОВА

Навчальний план на 2022/2023н.р.

Наказ МОН України від 20.04.2018 № 405, таблиця 1

Освітні галузі	Предмети	6-А		7-А		Разом
			Для поділу		Для поділу	
I. Інваріантна складова						
Мови і літератури	Українська мова	3,5		2,5	2,5	8,5
	Українська література	2		2		4
	Іноземна мова (англійська)	3		3	3	9
	Зарубіжна література	2		2		4
Суспільство-знавство	Історія України	1		1		2
	Всесвітня історія	1		1		2
Мистецтво	Музичне мистецтво	1		1		2
	Образотворче мистецтво	1		1		2
Математика	Математика	4		-		4
	Алгебра	-		2		2
	Геометрія	-		2		2
	Біологія	2		2		4
	Географія	2		2		4
	Фізика	-		2		2
	Хімія	-		1,5		1,5
Технології	Трудове навчання	2		1	1	4
	Інформатика	1	1	1	1	4
Здоров'я і фізична культура	Основи здоров'я	1		1		2
	Фізична культура	3		3		6
Разом		26,5+3	1	28+3	7,5	63+6
II. Варіативна складова						
2.1 Регіональні курси						
	Історія рідного краю	0,5		0,5		1
	Екологія рідного краю	1		1		2
2.2. Факультативи						
	Основи хімічних знань	1		-		1
	Цікава хімія			1		1
	Світ кімнатних рослин	1		-		1
Гранично допустиме навчальне навантаження		31		32		63
Всього (без урахування поділу класів на групи)		30+3		30,5+3		60,5+6

Директор

Тетяна УСОВА

Навчальний план на 2022/2023н.р.

Предмет, що вивчається на поглибленому рівні – англійська мова

Наказ МОН України від 20.04.2018 № 405, таблиця 3

Освітні галузі	Предмети	6-Б		7-Б		Разом
			Дл я по ді лу		Дл я по ді лу	
I. Інваріантна складова						
Мови і літератури	Українська мова	3,5		2,5	2,5	8,5
	Українська література	2		2		4
	Перша іноземна мова (англійська)	5	5	5	5	20
	Друга іноземна мова (французька)	2+1		2+1	3	9
	Зарубіжна література	2		2		4
Суспільство-знавство	Історія України	1		1		2
	Всесвітня історія	1		1		2
Мистецтво	Музичне мистецтво	0,5+0,5		0,5		1,5
	Образотворче мистецтво	0,5		0,5		1
Математика	Математика	4		-		4
	Алгебра	-		2		2
	Геометрія	-		2		2
	Біологія	2		2		4
	Географія	2		2		4
	Фізика	-		2		2
	Хімія	-		1,5		1,5
Технології	Трудове навчання	2		1	1	4
	Інформатика	1	1	1	1	4
Здоров'я і фізична культура	Основи здоров'я	1		1		2
	Фізична культура	3		3		6
Разом		29,5+ 1,5+3	6	31+1 +3	12,5	81,5+6
Гранично допустиме навчальне навантаження		31		32		63
Всього (без урахування поділу класів на групи)		31+3		32+3		63+6

Директор

Тетяна УСОВА

Додаток 7

Навчальний план на 2022/2023н.р.

Предмет, що вивчається на поглибленому рівні – біологія, хімія

Наказ МОН України від 20.04.2018 № 405, таблиця 8

Освітні галузі	Предмети	8-А		9-А		Разом
			Для поділу		Для поділу	
I. Інваріантна складова						
Мови і літератури	Українська мова	2	2	2	2	8
	Українська література	2		2		4
	Іноземна мова (англійська)	2	2	2	2	8
	Зарубіжна література	2		2		4
Суспільство-знавство	Історія України	1,5		1,5		3
	Всесвітня історія	1		1		2
	Основи правознавства	-		1		1
Мистецтво	Мистецтво	1		1		2
	Алгебра	2		2		4
	Геометрія	2		2		4
	Біологія	2+1,5		2+1,5		7
	Географія	2		1,5		3,5
	Фізика	2		3		5
	Хімія	2+2		2+1,5		7,5
Технології	Трудове навчання	1	1	1	1	4
	Інформатика	2	2	2	2	8
Здоров'я і фізична культура	Основи здоров'я	1		1		2
	Фізична культура	3		3		6
Разом		31+3	7	32+3	7	77+6
II. Варіативна складова						
2.1. Регіональні курси						

Історія рідного краю	0,5		-		0,5
Екологія рідного краю	0,5		1		1,5
2.2. Факультативи					
Основи науково-дослідницької роботи учнів	1		-		1
Гранично допустиме навчальне навантаження	33		33		66
Всього (без урахування поділу класів на групи)	33+3		33+3		72

Директор

Тетяна УСОВА

Додаток 8

Навчальний план на 2022/2023н.р.

Предмет, що вивчається на поглибленому рівні – англійська мова

Наказ МОН України від 20.04.2018 № 405, таблиця 3

Освітні галузі	Предмети	8-Б		9-Б		Разом
			Для поділу		Для поділу	
I. Інваріантна складова						
Мови і літератури	Українська мова	2	2	2		6
	Українська література	2		2		4
	Перша іноземна мова (англійська)	5	5	5	5	20
	Друга іноземна мова (французька)	2+1	2+1	2		8
	Зарубіжна література	2		2		4
Суспільствознавство	Історія України	1,5		1,5		3
	Всесвітня історія	1		1		2
	Основи правознавства	-		1		1
Мистецтво	Мистецтво	0,5		0,5		1
	Алгебра	2		2		4
	Геометрія	2		2		4
	Біологія	2		2		4

	Географія	2		1,5		3,5
	Фізика	2		3		5
	Хімія	2		2		4
Технології	Трудове навчання	1	1	1		3
	Інформатика	2	2	2	2	8
Здоров'я і фізична культура	Основи здоров'я	0,5		0,5		1
	Фізична культура	3		3		6
Разом		31,5+1+3	13	33+3	7	85,5+6
II. Варіативна складова						
2.1. Регіональні курси						
	Історія рідного краю	0,5		-		0,5
Гранично допустиме навчальне навантаження		33		33		66
Всього (без урахування поділу класів на групи)		33+3		33+3		72

Директор

Тетяна УСОВА

Розділ III. Перелік освітніх програм

Додаток 9

Перелік освітніх програм для учнів закладів загальної середньої освіти I ступеня

У 2022-2023 навчальному році освітня програма закладу розробляється на основі:

для **1-2 класів** – Державного стандарту початкової освіти (2018), типових освітніх програм (наказ МОН України від 12.08.2022 № 743-22)

№ з/п	Назва освітньої програми
1.	Навчання грамоти. Типова освітня програма для 1-го класу, розроблена під керівництвом Савченко О.Я.
2.	Українська мова. Типова освітня програма для 2-го класу, розроблена під керівництвом Савченко О.Я.
3.	Математика. Типова освітня програма для 1-2-го класу, розроблена під керівництвом Савченко О.Я.
4.	Інформатика. Типова освітня програма для 2-го класу, розроблена під керівництвом Савченко О.Я.
5.	Інтегрований курс «Я досліджую світ». Типова освітня програма для 1-2-го класу, розроблена під керівництвом Савченко О.Я.
6.	Інтегрований курс «Мистецтво». Типова освітня програма для 1-2-го класу, розроблена під керівництвом Савченко О.Я.
7.	Фізична культура. Типова освітня програма для 1-2-го класу, розроблена під керівництвом Савченко О.Я.
8.	Іноземні мови. Типова освітня програма для 1-2-го класу, розроблена під керівництвом Савченко О.Я.

для 3-4 класів – Державного стандарту початкової освіти (2018), типових освітніх програм (наказ МОН України від 12.08.2022 № 743-22)

№ з/п	Назва освітньої програми
1.	Українська мова. Типова освітня програма для 3-4-го класу, розроблена під керівництвом Савченко О.Я.
2.	Математика. Типова освітня програма для 3-4-го класу, розроблена під керівництвом Савченко О.Я.
3.	Інформатика. Типова освітня програма для 3-4-го класу, розроблена під керівництвом Савченко О.Я.
4.	Інтегрований курс «Я досліджую світ». Типова освітня програма для 3-4-го класу, розроблена під керівництвом Савченко О.Я.
5.	Інтегрований курс «Мистецтво». Типова освітня програма для 3-4-го класу, розроблена під керівництвом Савченко О.Я.
6.	Фізична культура. Типова освітня програма для 3-4-го класу, розроблена під керівництвом Савченко О.Я.
7.	Іноземні мови. Типова освітня програма для 3-4-го класу, розроблена під керівництвом Савченко О.Я.

Перелік освітніх програм
для учнів закладів загальної середньої освіти II ступеня (5 класи)
 (затверджені наказами МОН України від 19.02.2021 № 235)

№ з/п	Предмет	Назва модельної освітньої програми
1.	Українська мова	“Українська мова. 5-6 класи” для закладів загальної середньої освіти (автори Голуб Н.Б., Горошкіна О.М.)
2.	Українська література	“Українська література. 5-6 класи” для закладів загальної середньої освіти (автори: Яценко Т.О., Качак Т.Б., Кизилова В.В., Пахаренко В.І., Дячок С.О., Овдійчук Л.М., Слижук О.А., Макаренко В.М., Тригуб І.А.)
3.	Зарубіжна література	“Зарубіжна література. 5–6 класи” для закладів загальної середньої освіти (автори Ніколенко О.М., Ісаєва О.О., Клименко Ж.В., Мацевко-Бекерська Л.В., Юлдашева Л.П., Рудніцька Н.П., Туряниця В. Г., Тіхоненко С.О., Вітко М.І., Джангобекова Т.А.)
4.	Математика	“Математика. 5-6 класи” для закладів загальної середньої освіти (авт. Скворцова С.О., Тарасенкова Н.А.)
5.	Вступ до історії України та громадянської освіти	“Вступ до історії України та громадянської освіти. 5 клас” для закладів загальної середньої освіти (автори

		Бурлака О.В., Власова Н.С., Желіба О.В., Майорський В.В., Піскарьова І.О., Щупак І.Я.)
6.	Інтегрований курс «Пізнаємо природу»	“ Пізнаємо природу. 5-6 класи (інтегрований курс)” для закладів загальної середньої освіти (авт. Біда Д.Д., Гільберг Т.Г., Колісник Я.І.)
7.	Інформатика	“ Інформатика. 5-6 класи ” для закладів загальної середньої освіти (автори Морзе Н.В., Барна О.В.)
8.	Музичне мистецтво	”Мистецтво. 5-6 класи” (інтегрований курс) для закладів загальної середньої освіти (автор Кондратова Л. Г)
9.	Образотворче мистецтво	”Мистецтво. 5-6 класи” (інтегрований курс) для закладів загальної середньої освіти (автор Кондратова Л. Г)
10.	Основи здоров'я	” Здоров'я, безпека та добробут. 5-6 класи (інтегрований курс) ”для закладів загальної середньої освіти (авт. Воронцова Т.В., Пономаренко В.С., Лаврентьєва І.В., Хомич О.Л.)
11.	Технології	“ Технології. 5-6 класи ” для закладів загальної середньої освіти (автори Ходзицька І.Ю., Горобець О.В., Медвідь О.Ю., Пасічна Т.С, Приходько Ю.М.)
12.	Фізична культура	“ Фізична культура. 5-6 кл ” для закладів загальної середньої освіти (автори: Педан О.С., Коломоєць Г.А., Боляк А.А., Ребрина А.А, Дерев'янко В.В., Стеценко В.Гю., Остапенко О.І., Лакіза О.М., Косик В.М. та інші)
13.	Іноземні мови	“ Іноземна мова. 5-9 класи ” для закладів загальної середньої освіти (автори Зимомря І.М., Мойсюк В.А., Тріфан М.С., Унгурян І.К., Яковчук М.В.)
14.	Друга іноземна мова	“ Друга іноземна мова. 5-9 класи ” для закладів загальної середньої освіти (автори Редько В. Г., Шаленко О. П., Сотникова С. І., Коваленко О.Я., Коропецька І. Б., Якоб О. М., Самойлюкевич І. В., Добра О. М., Кіор Т. М., Мацькович М. Р., Глинюк Л. М., Браун Є. Л.)
15.	Культура добросусідства	“ Культура добросусідства. 5-6 класи ” для закладів загальної середньої освіти (автори Маргарита Араджионі, Олександра Козорог, Неля Лебідь, Валентина Потапова, Ірина Унгурян)

Перелік освітніх програм
для учнів закладів загальної середньої освіти II ступеня (6-9 класи)
(затверджені наказами МОН від 07.06.2017 № 804 та від 23.10.2017 № 1407,
оновлені відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України від 03
серпня 2022 року № 698)

№ з/п	Назва освітньої програми
1.	Українська мова
2.	Українська література
3.	Біологія
4.	Всесвітня історія
5.	Географія
6.	Зарубіжна література
7.	Інформатика
8.	Історія України

9.	Математика
10.	Мистецтво
11.	Основи здоров'я
12.	Природознавство
13.	Трудове навчання
14.	Фізика
15.	Фізична культура
16.	Хімія
17.	Іноземні мови

Додаток 12

**Перелік освітніх програм
предметів варіативної складової навчального плану**

№ з/п	Назва програми
1.	Історія рідного краю. Програми регіонального курсу для загальноосвітніх навчальних закладів. 5-11 класи
2.	Екологія рідного краю. Програма регіонального курсу для загальноосвітніх навчальних закладів. 5-11 класи
3.	Світ кімнатних рослин. Навчальна програма факультативного курсу з біології, 6 клас (авт. Вигінська Г.П., Матущенко Т.А.)
4.	Основи хімічних знань. Навчальна програма факультативного курсу з хімії, 5-6 клас (авт. Г.Кушнір, І.Сірко)
5.	Цікава хімія. Навчальна програма факультативного курсу з хімії, 7 клас (авт. О.Замулко, Ю.Смаглюк)
6.	Основи науково-дослідної роботи учнів. Навчальна програма факультативного курсу з біології, 8 клас (авт. Крупич О.М., Мельник А.Р.)
7/	“STEM. 5-6 класи (міжгалузевий інтегрований курс)” для закладів загальної середньої освіти (автори Бутурліна О.В., Артем'єва О.Є.)

